

Hur gör man en bra och funktionell demoinspelning? Hans Anderson knackade på dörren till göteborgsgruppen Attentats replokal för att få lite goda råd.

En vanlig svensk replokal. Inga fönster och ågfläck i taket. Golvet är ett lapptäcke av gamla mattor. Överallt står förstärkare och instrument, här finns soffgrupp och kaffebryggare och i en höna en trave tomma transportboxar.

Men på en pall framför mixerbordet hittar man en portstudio, någonting som kanske ännu inte tillhör standardutrustningen för rockgrupper. Vi har varit och hälsat på hos Attentat och pratat med gitarristen Remdo om hur hemstudiotrustning kan användas när ett rockband repeterar och för demos.

Attentat börjar bli veteraner. Dom har spelat ihop sedan punken kom och ruskade om rockvården i slutet av sjuttioalet, och har med tiden, genom hårt arbete och ihärdigt turnerande, skaffat sig en position i svenskt musikliv. Gruppen har också gjort åtskilliga singlar och två LP-skivor, och här detta skrivs håller dom på att avsluta arbetet med sin tredje LP som kommer ut i höst.

Och det var just det stundande förarbetet för den nya LP:n som fick Attentat att bestämma sig för att köpa inspelningsutrustning till replokalen.

— Vi behövde möjlighet att göra demokassetter att skicka till skivbolag och andra inblandade, säger Remdo.

Men möjligheten att göra mångkanalinspelningar enkelt och utan extra utgifter gjorde att arrangemangsideer växte fram under inspelningen av demotejperna. Man fick chans att spela in pålägg och testa sångslåmmor. Flera av dom nya låtarna till LP:n började som enkla demomårmor som dom enskilda grupplemmarna som Attentat sedan bearbetat tillsammans. Det här arbetssättet har haft stor betydelse för sluterstatet tycker Remdo.

— Nästan alla gitarrlägggen kom till med hjälp av portastudion, säger han.

När Attentat sedan spelat in grunderna på Commandante Studio i Göteborg tog man en grovmix över till en av replokalerna och förde över till en av portstudions fyra kanaler. De övriga tre använde man för att spela in repetitionerna med två kortrejer som skulle medverka på skivan. På det här sättet har Attentat i lugn och ro kunnat bedöma kvalitén på sina idéer och sparat en hel del dyrbart studio-tid.

Förutom en Tascam 244 och ett Fisher kassettdäck använder Attentat bara sin vanliga liveutrustning. Mikrofonerna som används är Shure SM 58 och 565 och Audio Technica. Signalerna från dessa går till ett HH 16/2 mixerbord och sedan in i portastudion. Under inspelningen trimmar man ljudet med mixerbordets fyra faders EQ-kontroller och rör i allmänhet inte Tascammaskinens svepbära equalizers förrän det är dags att mixa. Även intrimningen av gainen sker på HH-bordet. När man spelar in sång, går signalen också genom mixern, detta för att få upp signalnivån. Detta gör att man kan trimma lägre på portastudios och därigenom undvika en hel del brus.

HH-mikern är väl inte så bra, säger Remdo, och vi köper antagligen ett Soundcraftbord snart.

Som lyssning använder Attentat delar av sin vanliga monitorutrustning. Ett EA-slutsteg på 135 W driver två högtalare som normalt används som sidelits. Dom är bestyckade med 12 Celestionelement och diskantorn. Dessa ställer man upp på ömsa sidor om mixerbord och portastudio för att få bästa möjliga kontroll över stereobilden.

Att lyssningen inte är den bästa tänkbara hörs om man lyssnar på Attentats demoinspelningar. De hårda diskantljudet från stålhorn är mera lämpat att profilera långt i konsertlokaler än att ge ett ljud av hi-fi-kvalitet. Detta gör en benägen att trimma bort diskant och därigenom få ett burkigt sound i vanliga realiteter och andra prioriteringar har gjort att situationen har bestämt. För att i någon mån motverka detta är Attentat noga med att inte mixa på för höga volymer.

Övrig utrustning är ett Roland Space Echo RE-201. Här använder man bara bandkodelen eftersom reverbifieringen håller alldeles för låg kvalitet och ger ett dött och onaturligt ljud. I övrigt tycker Remdo att maskinen är bra med mycket låg brusnivå.

Dessutom har man tillgång till en MXR 2x15-band grafisk equalizer för inlusterin-gaft inmixstadiet, men Attentat har ännu inte haft anledning att använda denna.

Något som helt saknas i Attentats inspelningsutrustning är någon form av kompressor eller limiter. Man klarar sig ändå genom att trimma lågt på signaler med snabba transienter, och Remdo anser att brusnivån ändå håller sig inom rimliga gränser. Som guide använder man Tascammaskinens överförvarning.

Hur arbetar man nu rent praktiskt? Målsättningen med Attentats inspelningsutrustning har hittills varit att göra demos för att demonstera nytt material för skivbolaget (Transmission), ljudteknikern (Pelle Gjöbel) och andra rådgivare och vännar-

och bekanta. Därför har man inte satsat fullt ut på ljudkvaliteten, utan också försökt att jobba snabbt. Detta ansvarar sig dels i att dom flesta inspelningar är förstärknings-gar och att man valt vissa metoder för att dom ger tidvinst.

Bland annat undviker man att göra på-låg samtidigt med mixer för att slippa göra många omtagningar för att få nivåer och sound rätt. Avsaknaden av ett separat kontrollrum gör att trial-and-error metoden är den enda tänkbara i ett sånt läge och detta arbetssätt tar lång tid.

I stället föredrar Attentat att göra fler förmixar. Grundkompet blir på detta sätt i tredje bandgenerationen när det blir dags att mixa. Detta ger en kvalitetsföransämning, men Attentat är beredd att ta den för att spara tid.

Det mest diskurrerade i hela inspelnings-arbetet är att ställa ett bra trumljud. Detta gäller även vid professionella inspelningar men i en replokal där man inte har ett ljud-isolerat kontrollrum att arbeta i blir proble-met ännu större. Direktljudet från trum-morna gör det helt enkelt omöjligt att höra vad som kommer ut ur högtalarna innan man spelat in det!

— Vi försökte använda hemmagjord skärmar ett tag, säger Remdo, men för-bättringen var liten och dom tog så stor plats i lokalen att vi gjorde oss av med dom.

Man har även provat hörlurar och mycket hög monitorvolym och närlyssning men inget har funktat särskilt bra. Återstår bara att pröva sig fram. Attentat använder fyra Audio Technica-mikrofoner på trumorna. En vardera på basgäcke, vinveltrumma, hängpuka och golvpuka. Inget överhäng alltså, detta för att undvika läckage från bashögtalaren. In på band går basen visserligen direkt via linebox men högtalaren är ändå inkopplad för att basisten Crippa skall höra vad han spelar. Men Remdo tycker att tillräckligt mycket cymbal läcker in på band via hängpukacken, även om överhäng naturligtvis inte skulle skada.

Det mödosamma arbetet med trumljudet kan nu ta sin början. Provinspelningar görs med varje trumma för sig. Ljudet trimmas sedan på sin början. Provinspelningar görs med varje trumma för sig. Sedan gör man en ny omtagning provinspelningar med hela trumsetet på de olika nivåerna ställs mot varandra. Sedan panoreras man de fyra trumkanalerna till samma sida för att få ut en monsignallatt lägga in i portastudion. Under tiden brukar man lägga eko på virvelkaggen, en enda kort upprepning på låg volym för att ge kaggen mer rymd.

Den här processen brukar ta en hel förmiddag i anspråk, men det går lite snabbare för varje gång man gör det enligt Remdo. Även basen finns med i grunden, den går som sagt via linebox in i mixern där ljudet ställs. Den panoreras sedan till andra sidan i mixerboardsstereobild och kopplas sedan in i portastudion. Det är nu klart för första tagningen.

När trummorna och basen väl sitter låg-ger Remdo på kompgitar. Han använder även här sin vanliga scenutrustning. Squire Stratocaster via en Ibanez Tube Screamer till en 100 W HiWatt-förstärkare. Han använder förstärkarens ton- och volymkon-

troller för att få ett bra ljud i rummet. Andra tonförändringar gövs efter provtagningar på mixerbordets tonkontroller. Tascam-maskinens svep-EQ används överhuvudtaget inte på inspelningsstadiet.

När kompgitarren är på plats är det dags för första förmixen. Trummor, bas och gitarr förs över till den fjärde, lediga kanalen. Eftersom denna mix helst skall hålla en generation till gäller det att vara ganska noggrann.

Det är nu dags att lägga på en solo-gitarr. Denna liksom kompgitarren tas upp dels med närmikrofon, dels med ytterligare en mikrofon för rumsljudet som placeras ca två meter från gitarrhögtalaren.

Sologitarren mixas nu ihop med grunden och förs över till ett ledigt bandspår. Här läggs också eventuella eko på sologitarren. Remdo använder sig av två typer av eko, dels ett kort som ger en rymoklangseffekt och ett långsammare för special-effekter.

När detta är klart finns det tre kanaler över för ledsång, körer och övriga pålägg. Detta brukar räcka för Attentat, men någon gång händer det att man gör en förmix efter två tagningar för att få ytterligare utrymme.

Jönssons ledsång spelats in via en Shure SM-58. Signalen går först till HH-mikern för att få upp nivån, sedan vidare till portastudion. Klängen trimmas och eko läggs på först i mixstadiet. Körer spelas in genom att gruppera sångarna kring en Shure 565. Attentat har även experimenterat en del med keyboard inför skivinspelningen. Här har man använt en Casioone MT-41 och en Roland JX3P, bägge direktinlade. Den inbyggda taktmaskinen i Casiokeyboardet har också fått stå för rytmen på Attentats människors egna materialdemos.

Även akustisk gitarr dyker upp på Attentats demos. Här har man använt en Yamana-gitarr med en Audio-Technica mikrofon placerad framför ljudhålet. Man har även jobbat med sax och munspel.

Denna arbetsmetod har resulterat i demos av en kvalitet som är fullt tillräcklig för attentats behov. För att hålla ordning på allt som händer under inspelningsarbetet för man noggranna protokoll över allt som händer. Kanske är det därför man hittills har undvikit oavsiktliga raderingar och andra katastrofer.

— Detta har varit en jävligt bra investering, säger Remdo. Det är lättare att kommunicera idéer till sina medlemmar när man kan presentera en demo. Dessutom, ju mer man kan om studioteknik desto mindre styrd blir man när man väl hamnar i en "riktig" studio.

Text: Hans Anderson
Bild: Mikael Kärestrand

HEMSTUDIION I REPLOKALEN